

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos bendrijos 7-ąją mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programą (2007–2013 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Bendradarbiavimas“, kuria įgyvendinama Europos Bendrijų Septintoji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Idėjos“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos 7-oji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Žmonės“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos 7-oji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Pajėgumai“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos 7-oji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kurią tiesiogiai vykdys Jungtinis tyrimų centras, įgyvendindamas Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) 7-ąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos pagrindų programą (2007–2011 m.)

Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintoji branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos pagrindų programa (2007–2011 m.)

COM(2005) 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445 final

(2006/C 185/02)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 166 straipsniu, 2005 m. lapkričio 14 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl: Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos bendrijos 7-ąją mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programą (2007–2013 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Bendradarbiavimas“, kuria įgyvendinama Europos Bendrijų Septintoji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Idėjos“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos 7-oji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Žmonės“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos 7-oji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Pajėgumai“, kuria įgyvendinama Europos bendrijos Septintoji mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programa (2007–2013 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kurią tiesiogiai vykdys Jungtinis tyrimų centras, įgyvendindamas Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) 7-ąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos pagrindų programą (2007–2011 m.) Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintoji branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos pagrindų programa (2007–2011 m.) COM(2005) 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445 final

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. kovo 28 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas G. Wolf, antrasis pranešėjas A. Pezzini.

426-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. balandžio 20–21 d. (balandžio 20 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 132 nariams balsavus už ir 2 balsavus prieš.

1. Santrauka

1.1 Komisijos pasiūlymai susiję su Komitete jau aptartų, pasiūlymuose dėl Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programos (2007–2013 m.) ir Septintosios bendrosios Euratomo programos (2007–2011 m.) nagrinėjamų mokslinių tyrimų turiniu arba temomis. Ši Komiteto nuomonė papildo ankstesnes nuomones dėl abiejų bendrųjų programų.

1.2 Šiose nuomonėse Komitetas pasiūlė investicijoms į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą skirti visas Komisijos numatytas itin reikalingas lėšas, nepaverčiant jų nuolatinių derybų dėl bendrojo ES biudžeto objektu ar jų nemažinant.

1.3 Siekiant įgyvendinti Lisabonos strategijos tikslą — Europą paversti pirmaujančia ekonomine erdve — būtina labai padidinti investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą. Šioje srityje Europa tarptautiniu mastu konkuruoja ne tik su JAV, Japonija ir Korėja, bet ir su Kinija, Indija ir Brazilija. Būtent JAV ir Japonija nacionaliniu prioritetu paskelbė investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą, kuriomis siekiama stiprinti konkurencingumą tarptautiniu mastu, ir skyrė tam reikalingas lėšas. Lisabonos strategijos įgyvendinimui skatinti skirtas Barselonos Europos Vadovų Tarybos priimtas ir dar nepasiektas tikslas 3 proc. bendrojo nacionalinio produkto skirti investicijoms į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, atsižvelgiant į vykstančią visuotinę raidą, yra „judantis taikynys“. Kas per vėlai jį pasieks, nebus pirmas.

1.4 Atsižvelgdamas į Tarybos patvirtintą bendrąjį ES biudžetą ir jo poveikį mokslinių tyrimų biudžetui, Komitetas dar kartą rekomenduoja moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirti gerokai daugiau t. y. maždaug 8 proc., lėšų nei iki šiol ir laiku, o ne po septynerių metų pradėti įgyvendinti Tarybos sprendimą dėl finansavimo didinimo.

1.5 Komisijos pasiūlymų branduolį sudaro specialioji programa „Bendradarbiavimas“. Komitetas pritaria tam, kad būtų skatinamos svarbios, joje numatytos mokslinių tyrimų temos, pvz., energetika, sveikata, informacijos technologijos, nanotechnologijos, aplinka, transportas, socialiniai, ekonomikos ir humanitariniai mokslai bei naujos temos — kosmosas ir saugumas. Jos išsamiai aptariamos 4 skyriuje, tačiau rekomenduojama detaliau išnagrinėti atskirus atvejus.

1.6 Apskritai, Komitetas siūlo nenumatyti labai konkrečių biudžeto asignavimų atskiroms temoms, o sudaryti kuo lankstesnes lėšų perskirstymo sąlygas. Tai suteiktų Komisijai galimybę nedelsiant ir nesiiimant papildomų politinių priemonių reaguoti į programos įgyvendinimo metu ryškėjančią prioritetų kaitą, išskylančius naujus klausimus ar dėl daugelio programoms bendrų temų atsirandančią būtinybę imtis struktūrų pertvarkos.

1.7 Komitetas dar kartą pabrėžia savo paramą specialiajai programai „Idėjos“. Jo nuomone, pagrindiniai sunkumai (greta pakankamų finansinių išteklių užtikrinimo) pirmiausia susiję su finansavimo paraiškų atranka ir programos administravimu. Jis teigiamai vertina tai, kad šis svarbus uždavinys bus patikėtas nepriklausomai Europos mokslinių tyrimų tarybai (EMTT).

1.8 Komitetas ne kartą pabrėžė, kad mokslinių tyrimų ir plėtros sėkmę ir konkurencingumą lemia ne tik kokybiškos techninės priemonės, finansinė parama ir tinkamos bendrosios sąlygos, bet ir pakankamas aukštos kvalifikacijos, kūrybingų mokslininkų skaičius. Specialiojoje programoje „Žmonės“ numatytos priemonės, padėsiančios Komisijai priartėti prie šio tikslo. Komitetas labai pritaria šioms priemonėms. Be to, Komitetas atkreipia dėmesį į savo ankstesnes pastabas dėl Komisijos paskelbtos Europos mokslininkų chartijos.

1.9 Specialioji programa „Pajėgumai“ — tai ypatingai geras papildomų Bendrijos užduočių pavyzdys. Ji susijusi su tokia mokslinių tyrimų infrastruktūra (pagrindinė įranga, mokslinių tyrimų priemonės, kompiuteriai ir pan.), kurių sąnaudos ir naudingumas peržengia vienos valstybės narės galimybių ribas. Tačiau ir paprogramėje „MVĮ skirti moksliniai tyrimai“ atsižvelgiama į ankstesnes Komiteto rekomendacijas į naujovių diegimo procesą labiau įtraukti MVĮ.

1.10 Baigdamas Komitetas atkreipia dėmesį į savo ankstesniąją rekomendaciją gerokai sumažinti pareiškėjo administracines sąnaudas, supaprastinti procedūras ir kartu užtikrinti

maksimalų paramos priemonių ir paramos skyrimo procedūrų nuoseklumą.

2. Įžanga

2.1 **Komisijos pateikti**, septyniuose atskiruose dokumentuose išdėstyti pasiūlymai papildo Komisijos pasiūlymą⁽¹⁾ dėl Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstracinės veiklos programos (2007–2013 m.) ir Septintosios bendrosios Euratomo programos (2007–2011 m.). Juose pateikiama **išsami informacija apie numatytą skatinimo priemonių mokslinių tyrimų turinį ar temas**.

2.1.1 Todėl **šioje Komiteto nuomonėje papildoma ir trumpai pristatoma ankstesnė nuomonė**⁽²⁾ dėl sprendimo priimti Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programą (2007–2013 m.) ir Septintąją bendrąją Euratomo programą (2007–2011 m.) ir visos joje išdėstytos pastabos bei rekomendacijos.

2.1.2 Dėl to šioje nuomonėje **pirmiausia analizuojamas mokslinių tyrimų turinys, o ne struktūros ir priemonės**. Pavyzdžiui, šiame dokumente jau nenagrinėjami svarbūs veiksmingesnio naujovių trikampio, apimančio fundamentaliuosius mokslinius tyrimus, taikomuosius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, pritaikymo klausimai. Taip pat mažai užsimeinama apie rekomendaciją, kad ir ateityje programos įgyvendinimą turėtų prižiūrėti mokslinių tyrimų srities patirtį turintys ir gerai atitinkamą temą išmanantys Komisijos pareigūnai. Tam reikalingas tęstinumas personalo požiūriu. Šie aspektai buvo išsamiai analizuojami ankstesnėse nuomonėse⁽³⁾.

2.1.3 Tačiau pirmiausia reikėtų panagrinėti svarbų **biudžeto lėšų paskirstymo** arba skyrimo atskiroms programų dalims aspektas. Komitetas jau anksčiau rekomendavo siekti **maksimalaus lankstumo** šioje srityje, kad Komisija nedelsdama ir nesiiimdama papildomų politinių priemonių galėtų reaguoti į programos įgyvendinimo metu ryškėjančią prioritetų kaitą, išskylančius naujus klausimus ar dėl daugelio programoms bendrų temų atsirandančią būtinybę imtis struktūrų pertvarkos.

2.2 Komisija siūlo abiejų bendrųjų programų biudžetus padidinti iki 72,7⁽⁴⁾ mlrd. eurų. Ši suma vis dar nesiekė 8 proc. siūlomo 2007–2013 m. bendrojo ES biudžeto, kurį sudaro 1 025 mlrd. eurų. Pirmiau minėtoje nuomonėje dėl Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programos Komitetas rekomendavo investicijoms į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą skirti visas Komisijos numatytas itin reikalingas lėšas, nepaverčiant jų nuolatinių derybų dėl bendrojo ES biudžeto objektu ar jų nemažinant.

⁽¹⁾ COM(2005) 119 final/2 – 2005/0043 (COD) – 2005/0044 (CNS).

⁽²⁾ OL C 65, 2006 3 17.

⁽³⁾ „Europos sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo gairės“ ir.

⁽⁴⁾ 2005 m. kainų lygis, neatsižvelgiant į infliaciją. Atsižvelgiant į infliacijos indeksą, gali būti pateikti kitokie skaičiai

2.2.1 Vis dėlto 2005 m. gruodžio 19 d. Europos Vadovų Taryba sutarė, kad bendrąjį ES biudžetą sudarys tik 862,4⁽⁵⁾ mlrd. eurų. Todėl ES mokslinių tyrimų biudžetas taip pat galėtų būti kur kas mažesnis⁽⁶⁾ nei siūlė Komisija, tačiau „Europos Vadovų Tarybos nuomone“⁽⁷⁾, moksliniams tyrimams skirtas ES finansavimas turėtų būti padidintas tiek, kad iki 2013 m. turimi ištekliai būtų apie 75 proc. didesni nei 2006 m. realūs ištekliai. Tuo tikslu Komisija parengs šį tikslą atitinkantį, pataisytą pasiūlymą. Taigi politinis sprendimų dėl abiejų bendrųjų programų priėmimo procesas dar nebaigtas.

2.2.2 Siekiant įgyvendinti Lisabonos strategijos tikslą – paversti Europą pirmaujančia ekonomine erdve — būtina labai padidinti investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą. Šioje srityje Europa tarptautiniu mastu konkuruoja ne tik su JAV, Japonija ir Korėja, bet ir su Kinija, Indija, Brazilija. Būtent JAV ir Japonija nacionaliniu prioritetu paskelbė investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą, kuriomis siekiama stiprinti konkurencingumą tarptautiniu mastu, ir skyrė tam reikalingas lėšas. Lisabonos strategijos įgyvendinimui skatinti skirtas Barseonos Europos Vadovų Tarybos priimtas ir dar nepasiektas tikslas 3 proc. bendrojo nacionalinio produkto skirti investicijoms į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, atsižvelgiant į vykstančią visuotinę raidą, yra „judantis taikynys“. Kas per vėlai jį pasieks, nebus pirmas.

2.3 Atsižvelgdamas į dabartinę padėtį Komitetas mano, kad yra būtina dar kartą pacituoti pirmiau minėtą savo nuomonę ir dar kartą atkreipti dėmesį į tai, kad 1) „pakankamai remiami, veiksmingi ir pažangūs moksliniai tyrimai ir plėtra yra lemiamas pagrindas ir sąlyga siekti naujovių, konkurencingumo bei gerovės, taip pat kultūrinio vystymosi ir socialinių garantijų“, 2) Komisijos pasiūlymas yra **minimalus indėlis, kuris „ateityje dar turi būti didinamas, stengiantis ne tik nesukelti pavojaus Europos, šiuolaikinio mokslo ir technikos lopsio, pozicijoms, bet ir išlaikyti ir stiprinti“** ir 3) „**neįvykdžius šios sąlygos, Lisabonos tikslai net per ilgesnį laikotarpį yra nepasiekiami**“.

2.4 Be to, Komitetas dar kartą pastebi, kad Europos bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir plėtros srityje yra veiksmingas **Europos integracijos ir sanglaudos katalizatorius**. Tai šiuo metu, kai Europos Sąjunga siekia piliečių pritarimo jos konstitucijai, yra nepaprastai svarbus aspektas. Pakankama mokslinių tyrimų ir plėtros apimtis galiausiai ypač svarbi ne tik įgyvendinant Lisabonos tikslus, bet ir sprendžiant kylančius klausimus ir problemas, pvz., sveikatos, energijos tiekimo, aplinkos ir kt. srityse.

2.5 Taigi Komitetas dar kartą rekomenduoja patvirtintame **ES bendrajame biudžete** mokslinių tyrimų ir plėtros sričiai skirti žymiai didesnę dalį nei anksčiau t. y. **apie 8 proc.**, ir

⁽⁵⁾ Remiantis 2005 m. kainomis.

⁽⁶⁾ Remiantis dabartiniais vertinimais jis siekia apie 49,5 mlrd. eurų (pvz., *Frankfurter Allgemeine Zeitung* 2006 m. Nr. 11, p. 14).

⁽⁷⁾ EUROPOS SAJUNGOS TARYBA 1591505, CADREFIN 268, 10 punktas, 2005 m. gruodžio 19 d.

laiku, o ne po septynerių metų pradėti įgyvendinti Tarybos sprendimą dėl finansavimo didinimo.

2.6 Komitetas susipažino su Komisijos pasiūlymu⁽⁸⁾ įsteigti **Europos technologijos institutą (ETI)**. Dar nevertinant šio pasiūlymo pagrindinių nuostatų, reikia tik pažymėti, kad steigimui reikalingos išlaidos jokių būdu neturėtų būti finansuojamos iš biudžeto, skirto aptartoms specialiosioms programoms.

2.7 Komitetas taip pat remiasi savo ankstesne rekomendacija „**žymiai sumažinti**“ pareiškėjo administracines **sąnaudas, supaprastinti procedūras** ir kartu užtikrinti maksimalų paramos priemonių ir paramos skyrimo procedūrų nuoseklumą“. Šiuo klausimu Komitetas dar pareiškė išsamią nuomonę, kai nagrinės Komisijos pasiūlymus dėl dalyvavimo taisyklių⁽⁹⁾.

3. Svarbiausios Komisijos pasiūlymo nuostatos⁽¹⁰⁾

3.1 Komisijos pasiūlymai apima ir išvardija visas sritis, kurios turi būti tyrinėjamos ir plėtojamos pagal 7-ąją bendrąją programą bei Euratomo programą, t. y. visas mokslinių tyrimų temas, turinį, metodus ir pagalbines priemones. Tai pat yra siūloma apibrėžti Jungtinio tyrimų centro indėlių. Be to, nurodomos priemonės siekiant sutelkti ir stiprinti reikalingus žmogiškuosius išteklius. Iš viso aptariami septyni Komisijos dokumentai, kuriuose taip pat pateikiama išsami informacija apie atskiras paprogrames.

3.2 Apibendrinant, jas galima suskirstyti taip (pateikti procentiniai dydžiai nurodo atitinkamą bendrojo biudžeto dalį):

A — bendroji MTTP programa (bendrasis biudžetas — 72,726 mln. eurų) 2007 — 2013 m.

Bendradarbiavimas	61,1 proc.
Idėjos	16,3 proc.
Žmonės	9,8 proc.
Pajėgumai	10,3 proc.
Jungtinio tyrimų centro priemonės (nebranduolinė veikla)	2,5 proc.

B — bendroji Euratomo programa (bendrasis biudžetas — 3,092 mln. eurų) 2007 — 2011 m.

Branduolio sintezės tyrimai	69,8 proc.
Branduolio dalijimasis ir radiacinė sauga	12,8 proc.
Jungtinio tyrimų centro priemonės (branduolinė veikla)	17,4 proc.

3.3 Komisijos pasiūlymai išsamiai išdėstyti nuomonės dėl bendrosios 7-osios MTTP programos (CESE 1484/2005) 3 skyriuje.

⁽⁸⁾ 2006 m. vasario 22 d. pranešimai spaudai IP/06/201.

⁽⁹⁾ COM(2005) 705 final.

⁽¹⁰⁾ Žr. taip pat 3 skyrių, OL C 65, 2006 3 17.

4. Komiteto pastabos

4.1 Pateiktos pastabos paremtos pirmiau minėtos nuomonės dėl bendrosios 7-osios MTTP programos 4 — 6 skyrių teiginiais ir todėl su jais nesusipažinus yra sunkiai suprantamos.

4.1.1 Komitetas pritaria Komisijos ketinimui atsižvelgti į tai, kad daugelis programos elementų yra bendri, ir skatinti daugiadiscipliniškumą taikant bendrus, kelias temas apimančius metodus.

4.1.2 Be to, Komitetas taip pat nagrinėjo klausimą, ar tokioms bendroms temoms priklausančios dalinės sritys, kaip, pvz., IRT medicinoje, turėtų būti priskiriamos IRT ar vis dėlto įtrauktos į specialiąją Sveikatos paprogramę. Iš tiesų, IRT atveju jis rekomenduoja dalį jų veiklos veikiau priskirti specialiosioms paprogramėms, pvz., sveikatos, energetikos, transporto arba, pririnkus, taip pat socialinių mokslų paprogramėms, kadangi taip yra pabrėžiamos specialiosios problemos.

4.1.3 Žinoma, į šį klausimą neįmanoma atsakyti vienareikšmiškai, kiekvienu atveju būtina įvertinti, viena vertus, kada galima tikėtis didžiausios metodų sąveikos, ir, kita vertus, kaip geriausiai užtikrinti sąsają su atitinkama konkrečia problema. Šiuo klausimu Komitetas pakartoja savo rekomendaciją, kad visada reikia „užtikrinti aukštesnio lygio koordinavimą ir būtinas tarpusavio sąsajas“.

4.1.4 Komitetas taip pat pritaria Komisijos ketinimui lanksčiai nagrinėti atsirandančius poreikius, naują informaciją ir pasiūlymus bei nenumatytus politikos poreikius. Komisijos vykdomas ikikonkurencinių mokslinių tyrimų ir plėtros skatinimas ir koordinavimas padės stiprinti ES konkurencingumą.

4.2 Bendradarbiavimas — programos branduolys

4.2.1 **Sveikata.** Komitetas pabrėžia būtinybę vadovautis plačiu požiūriu, pradedant pasirengimu arba apsaugojimu nuo epidemijų ir pandemijų ir baigiant demografinės kaitos ir su ja susijusių ilgalaikių pasekmių visuomenei ir sveikatai įvertinimu, įskaitant su senėjimu ir neįgalumu susijusius tyrimus (pastariesiems taip pat būdingi atskiri, pvz., socialinio arba techninio pobūdžio klausimai, kurių neapėmia sveikatos sritis). Komitetas palaiko Komisijos ketinimą taip pat skirti pakankamą dėmesį retų ligų tyrinėjimui. Programa turėtų apimti visas svarbiausias mokslo ir technikos sritis, įskaitant biotechnologiją, genomiką, kamieninių ląstelių tyrimus bei kitus daugiadisciplininius metodus, ir būtinų kokybės ir socialinių standartų klausimą. Ji susijusi tiek su biologiniais ir medicininiais tyrimais, atliekamais universitetuose, klinikoje ir valstybės finansuojamose mokslinių tyrimų įstaigose, tiek su Europos farmacijos ir medicinos pramonės konkurencingumo stiprinimu. Todėl Komitetas rekomenduoja pritarti pasiūlytiems programos metmenims. Moksliniai tyrimai ir plėtra sveikatos apsaugos srityje yra ypatingai svarbūs ne tik Europos, bet ir pasaulio mastu.

4.2.2 **Maisto produktai, žemės ūkis ir biotechnologija** (biotechnologija taip pat yra svarbus sveikatos apsaugos sritis

metodas (4.2.1 punktas)). Šioje programoje Komitetas pastebi tinkamas pastangas kurti arba išsaugoti moksliniais tyrimais paremtą Europos bioekonomiką. Jos tikslas — taikyti biologijos mokslus ir technologijas, skirtas pasiūlyti ekologiškus ir konkurencingus žemės ūkio, žuvininkystės, akvakultūrų, maisto pramonės, sveikatos, miškininkystės bei kitų giminingų pramonės šakų produktus ir procesus. Atsižvelgiant į ypatingai didelę konkurenciją žemės ūkio sektoriuje su tokiomis šalimis kaip Brazilija, pastarasis sektorius taip pat yra labai svarbus. Nauja tobulinimo sritimi galėtų būti augalų, kurie sugerdami teršalus valo užterštą dirvožemį, arba augalų, kurie iš užteršto dirvožemio nepasisavina kenksmingų medžiagų ir todėl gali būti saugiai naudojami, auginimas.

4.2.3 **Informacijos ir ryšių technologijos (IRT).** IRT sektoriaus produktai ir paslaugos lėmė „revoliucines“ mokslo, technikos, administravimo ir netgi kasdieninio piliečių gyvenimo permainas ir praturtino šias sritis. Tiek skiriamas finansavimas, tiek užduočių įvairovės požiūriu, IRT yra kompleksiausia „Bendradarbiavimo“ programos sudedamoji dalis, kuri įsiterpia arba gali įsiterpti į visas kitas sritis. Programos tikslas — pasiūlyti naujoviškus, IRT grindžiamus mokslo, technikos, administravimo ir logistikos produktus ir paslaugas. IRT programa apima įvairias sritis — pradedant naujoviškos techninės kompiuterių įrangos (nors, pvz., lustų kūrimas turi daug bendrumų su nanotechnologijų programa), techninės kompiuterio įrangos sistemų bei tinklų ir baigiant naujų programavimo įrankių kūrimu, ir daug dėmesio turėtų skirti galimybei užtikrinti visoms gyventojų grupėms naudotis IRT paslaugomis. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į savo 4.1.2 punkte išdėstytas pastabas. Priklausomai nuo to, kiek ši programa įvykdys savo tikslus, t. y., kiek IRT programa ateityje taip pat padės vykdyti kitas programas, parodys, ar ji iš tikrųjų gali pagrįsti savo nepaprastai didelę apimtį.

4.2.4 **Nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagos ir naujos gamybos technologijos.** Šiuo atveju taip pat kalbama apie naują, itin naujovišką sritį⁽¹⁾, kuri kilusi iš daugelio fizikos ir chemijos tyrimų ir technologijų ištakų ir šakų, esančių fundamentalųjų mokslinių tyrimų ir jų praktinio taikymo sankirtoje. Ji turi potencialą daugelyje technikos sričių sukurti naujus arba patobulintus produktus ir procesus. Tačiau kartu ji tokia daugialypė ir išsišakojusi, kad būtina sugebėti gerai orientuotis, norint aptikti ir panaudoti šios plačios mokslo srities, siekiančios nuo branduolinės fizikos iki plazminės technologijos, nuo nanomechanikos iki tekstilės apdailos, bendrumus ir tarpusavio sąsajas. Kadangi nanotechnologijomis paremti procesai vyksta mikroskopinėje aplinkoje, kurią piliečiai gali sunkiai įsivaizduoti, nuo pat pradžių šiais klausimais reikia plėtoti konstruktyvų dialogą su vartotojais, kad būtų galima įžvelgti pavojų ir užkirsti jam kelią, o kartu ir išsklaidyti nepagrįstas abejones. Todėl Komitetas labai teigiamai vertina ir pritaria plačiam Komisijos požiūriui, kuris taip pat apima pastangas perteikti žinias.

⁽¹⁾ OL C 157, 2005 6 28.

4.2.5 **Energetika.** Komitetas dar kartą pabrėžia energetikos srities svarbą ir šia tema pasisakė daugelyje specialiųjų nuomonių, kuriose jis taip pat pabrėžė išsamių tyrimų poreikį⁽¹²⁾. Vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu iškils labai rimta energijos problema⁽¹³⁾. Ji yra susijusi su prognozuojamu „tradicinių“ energijos išteklių — naftos ir gamtinių dujų — mažėjimu ir brangimu bei kritiška padėtimi aprūpinant Europą šiais energijos ištekliais ir (neretai pasaulinio masto) energijos vartojimo padariniais aplinkai, ypač klimatui. Energijos problemą gali išspręsti tik patobulintos arba naujos, tačiau kuo pigesnės technologijos. Šios problemos sprendimo būdas — moksliniai tyrimai energetikos srityje. Jie turi apimti visas temas⁽¹⁴⁾, pradedant geresniu ekologiškų energijos išteklių įsisavinimu ir kaupimu, ir baigiant energijos taupymo ir veiksmingesnio energijos naudojimo technologijomis, įskaitant dalinio arba visiško šiltnamio efektą sukeliančių dujų atskyrimo ir kaupimo būdus. Ypač svarbu pradėti plačiai naudoti labai veiksmingas elektros energiją gaminančias jėgaines. Komitetas mano, kad Komisijos pasiūlymai yra teisingi ir pasverti, tačiau yra labai susirūpinęs, kad atsižvelgiant į gyvybišką spręstinių užduočių svarbą jų finansavimui skirta per mažai biudžeto lėšų. Komitetas rekomenduoja santykinai padidinti finansavimą.

4.2.6 **Aplinka (įskaitant klimato kaitą).** Aplinkos apsauga yra nepaprastai svarbi užtikrinant dabarties ir ateities kartų gyvenimo kokybę ir gyvenimo sąlygas. Nustatyti ir išspręsti su tuo susijusias problemas — nesvarbu, ar jos atsiranda dėl žmogaus veiklos, ar natūraliai — yra ypač plataus užmojo ir tikriausiai gyvybiškai svarbus tikslas. Šis uždavinys yra glaudžiai susijęs su įvairiais mokslinių tyrimų ir politikos sričių klausimais, pvz., ekonomikos, energetikos, sveikatos apsaugos ir žemės ūkio politikos, įskaitant stebėsenos uždavinius, o, atsižvelgiant į pasaulinio masto aspektus, ir su tarptautiniais susitarimais. Aplinkos tyrimais labiau siekiama nustatyti arba sugebėti nustatyti įvairias problemas ir jų priežastis, tuo tarpu problemų sprendimų labiau ieškoma kitose srityse, visų pirma energetikos srityje. Į tai reikia atsižvelgti vykdam lankščią biudžeto politiką.

4.2.7 **Transportas (įskaitant aeronautiką).** Europos transporto sistemos yra esminė ekonominės ir socialinės gerovės Europoje ir jos sanglaudos sudedamoji dalis. Transporto paprogramė padeda visoje Europoje plėtoti integruotas, ekologiškas, pažangias ir saugias transporto sistemas ir priemones. Todėl ji nustato konkrečius techninius ir logistinius transporto rūšių ir transporto sistemų plėtros tikslus. Energiją taupančių ir mažiau teršiančių transporto rūšių (lėktuvų, automobilių ir kt.) kūrimas arba tobulinimas yra su Energetikos ir Aplinkos paprogramėmis susijusi mokslinė ir techninė užduotis, į kurios vykdymą galėtų būti įtrauktos MVĮ. Svarbi jos vykdymo priemonė yra atitinkamos technologijų platformos (aeronautikos ir aviacijos srityje — ACARE, geležinkelių transporto srityje — ERRAC, kelių transporto srityje — ERTRAC, laivininkystės, vandenilio ir kuro elementų technologijų srityje — WATERBORNE). Atsižvelgiant į sėkmingai veikiančios Europos transporto sistemos svarbą, taip pat ir naujosios valstybės narėms, ir vis dar

didėjančius transporto srautus (aktuali ir svarbi užduotis — išvengti transporto grūsčių) bei jos svarbą Europos konkurencingumui (ir poveikį aplinkai!), šia paprograme siekiama itin reikšmingo tikslo ir todėl jai pritariama.

4.2.8 Socialiniai, ekonomikos ir humanitariniai mokslai

4.2.8.1 Komiteto nuomone, šia programa siekiama visapusiškai suvokti kompleksinius, tarpusavyje susijusius, socialinius ekonominius, teisinius ir kultūrinius Europos iššūkius, taip pat tokius klausimus kaip Europos istorijos šaknys, bendrumai, jos ribos ir kaimynai. Vienas itin svarbus Bendrijos dvasinio pagrindo ir identiteto formavimo uždavinys, susijęs ir su valstybių narių bei Europos piliečių tarpusavio bendravimu, — noru rasti bendrą, t. y. vienodą visų valstybių narių požiūrį į Europos istoriją ir jos vertinimą ir bendro sutarimo rezultatus įtvirtinti valstybių narių istorijos vadovėliuose arba sustiprinti esamas pastangas.

4.2.8.2 Ši sritis susijusi ir su tokiais aspektais kaip ekonomikos, finansų ir mokesčių politika, mokslo politika, ekonomikos augimas, užimtumas ir konkurencingumas, socialinė sanglauda ir tvarumas, gyvenimo kokybė, švietimas, kultūros ir teisės politikos klausimai bei globalizacijos saitai. Ji taip pat apima tokius specialius modernios visuomenės iššūkius kaip demografinė kaita (faktai, padariniai, priemonės), migracija, socialinė atskirtis, kultūrų įvairovė bei žinių visuomenės vystymas. Be to, siekdamas stiprinti šios paprogramės sąsajas ir suteikti jai tam tikrą profilį, Komitetas rekomenduoja iš į specialiąją programą „Pajėgumai „įtrauktos programos „Mokslas ir visuomenė“ išskirti atitinkamą dalį ir ją įtraukti į paprogramę „Socialiniai, ekonomikos ir humanitariniai mokslai“, kuria siekiama ne perteikti mokslo žinias ir užtikrinti geresnį mokslo ir visuomenės tarpusavio supratimą (žr. taip pat 4.5.3 punktą), o ištirti mokslo ir visuomenės ryšius. Komiteto nuomone, paprogramė „Socialiniai, ekonomikos ir humanitariniai mokslai“ yra labai svarbi, juo labiau, kad ji taip pat reikšminga politikų konsultavimui; programą reikėtų papildyti keliomis pirmiau minėtomis temomis ir todėl, prireikus, taip pat santykinai sustiprinti.

4.2.9 Saugumas ir kosmosas

Ir saugumas, ir kosmosas yra svarbios temos, kurias palaiko Komitetas.

4.2.9.1 Po praėjusiųjų metų teroristinių išpuolių Vakarų pasaulio piliečiai dar labiau suvokė pakankamo **saugumo** klausimo opumą ir todėl turi būti vertinamas visapusiškai atsižvelgiant į teisės, socialinius, kultūros ir mokslinius bei techninius aspektus. Tačiau saugumo ir saugumo tyrimų tema neapsiriboja bendra užsienio ir saugumo politika, o apima tokias sritis kaip transportas, sveikatos apsauga (pvz., ES sveikatos programa), civilinė sauga (pvz., sauga stichinių nelaimių ir pramoninių avarių atveju), energetika ir aplinka.

⁽¹²⁾ OL C 241, 2002 10 7; OL C 28, 2006 2 3; OL C 65, 2006 3 17.

⁽¹³⁾ Žr. ankstesnę išnašą.

⁽¹⁴⁾ Dėl Euratomo programos žr. 4.6 skyrių.

4.2.9.2 Piliečiai iki šiol tik iš dalies išsisažmonino išspūdingą **kosmoso tyrimų** ir kosmoso technologijų srities pažangą. Ji turi tiek geostrateginės, tiek ir pasaulio aiškinamosios reikšmės. Juk dangaus stebėjimas ir taip sukauptos žinios, pvz., apie planetų judėjimą, yra pagrindinis modernių gamtos mokslų atspirties taškas. Be to, kosmoso tyrimai ir kosmoso technologijos yra viena pirmųjų sričių, kuriose pradėtos vystyti naujojiškos technologijos. Komiteto nuomone, kosmoso tyrimų srityje būtina užtikrinti darnų numatytos programos bendradarbiavimą su jau veikiančiomis Europos organizacijomis, pvz., Europos kosmoso agentūra ir Europos pietine observatorija.

4.3 **Idejos.** Šia programa Komisija, skatindama mokslinius tyrimus, atveria daug žadančias naujas netirtas sritis. O tam Komitetas ne kartą pritarė⁽¹⁵⁾. Remiant Europos konkurencinėje kovoje išsiskiriančius mokslinių tyrimų pasiūlymus — nekeliant iki šiol įprastos tarptautinio bendradarbiavimo sąlygos — kompetencija tampa įmanoma, matoma, o kartu ir garsių Europos ir pasaulio mokslininkų traukos centru. Taip sukurama ypatingai derlinga dirva naujovėms. Šiame kontekste Komitetas dar kartą pabrėžia, kad siekiant įveikti vidutiniškumą iškyla ir nesėkmės rizika. Tad pagrindinė programos problema greta tinkamo programos aprūpinimo visų pirma yra šios programos atrankos procedūra ir administravimas. Todėl Komitetas mano esant teisingą sudėtingą uždavinį patikėti nepriklausomai kolegijai — Europos mokslinių tyrimų tarybai (EMTT, angl. *European Research Council*, ERC) — į kurią *ad personam* skiriami daug pasiekę ir autoritetingi mokslininkai.

4.4 **Žmonės.** Komitetas ne kartą pabrėžė⁽¹⁶⁾, kad sėkmingesnių ir konkurencingesnių Europos mokslinių tyrimų ir plėtros raktas — ne tik aprūpinimas kokybiška įranga ir finansinė parama, bet ir pakankamas aukštos kvalifikacijos, kūrybingų mokslininkų skaičius. Todėl reikėtų anksti paskatinti vaikus ir jaunuolius domėtis mokslu ir technika, kad pakankamai tokių gabumų turinčių jaunuolių pasirinktų atitinkamas, labai sunkias ir daug pastangų reikalaujančias studijas ir jas baigtų.

4.4.1 Į pagrindinę universitetų, kaip mokslinių tyrimų ir švietimo institucijų, funkciją ir į jų nepatenkinamą padėtį Europoje Komitetas atkreipė dėmesį jau savo nuomonėje dėl Septintosios bendrosios MTTP programos⁽¹⁷⁾. Taip pat reikia siekti užtikrinti galimybę mokslininko karjerai svarbią disertaciją rengti tinkamomis profesinėmis ir individualiomis sąlygomis⁽¹⁸⁾. Be to, baigus labai aukšto lygio mokslus, jiems reikia sudaryti sąlygas tarptautinei patirčiai įgyti, patraukliai tyrimų aplinkai bei pakankamai veiksmų laisvei, taip pat užtikrinti tarptautiniu mastu konkurencingas sutarčių sąlygas ir galimybę planuoti karjerą. (Komitetas jau yra išsakęs savo iš dalies teigiamą, iš dalies kritinę nuomonę apie šiai temai svarbią „Europos mokslininkų chartiją“⁽¹⁹⁾).

⁽¹⁵⁾ OL C 110, 2004 4 30

⁽¹⁶⁾ OL C 110, 2004 4 30 – „Mokslininkai mokslinių tyrimų erdvėje: profesija ir įvairios karjeros galimybės“.

⁽¹⁷⁾ OL C 65, 2006 3 17, 4.12.2 punktą.

⁽¹⁸⁾ Žr. pirminio dokumento 11 išnašos 5.6 skyrių.

⁽¹⁹⁾ 4.13.2 punktą, OL C 65, 2006 3 17, ir 5.1.5 punktą, OL 110, 2004 4 30.

4.4.2 Atsižvelgiant į mokslui ir moksliniams tyrimams svarbų tarptautinį mokslininkų judumą, pirmiausia tarp šioje srityje ypatingai stiprių valstybių, vis dėlto reikia siekti užkirsti kelią vienpusiam protų nutekėjimui. Taigi reikėtų pasiūlyti patrauklų atlygį, kad į Europą būtų galima pakviesti geriausius Amerikos mokslininkus, o tai šiuo metu beveik neįmanoma. Todėl Komitetas remia šį ne kartą pabrėžtą Komisijos tikslą — įgyvendinti būtinas priemones ir sudaryti pagrindines sąlygas bei siekti, kad valstybės narės taikytų programoje „Žmonės“ pasiūlytas ir iš dalies jau ir dabar veikiančias priemones. Be to, Europos tyrimų erdvei ypatingai svarbu sukurti patrauklias judumo sąlygas ir pašalinti kliūtis. Sveikintina, kad Komisija ryžtingai siekia šio tikslo.

4.5 **Pajėgumai.** Ši programa yra geras papildomų Bendrijos uždavinių pavyzdys.

4.5.1 Pirmiausia tai susiję su tikslu sukurti ir (arba) įdiegti, Bendrijos lygiu naudoti ir optimizuoti tą mokslinių tyrimų infrastruktūrą, pvz., pagrindinę įrangą, mokslinių tyrimų priemones, kompiuterius ir kt., kurių sąnaudos ir naudingumas peržengia vienos atskiros valstybės narės galimybių ribas. Komitetas teigiamai vertina tai, kad remiantis ankstesne jo rekomendacija, siūlant atitinkamus projektus, pirmenybė teikiama „nuo atskiro prie bendro“ metodu.

4.5.2 Ir kiti programoje „Pajėgumai“ dalyje numatyti uždaviniai, pvz., „MVĮ skirti moksliniai tyrimai“ ir „MVĮ asociacijoms skirti moksliniai tyrimai“, arba „Žinių regionai“, taip pat „Mokslinių tyrimų potencialo išlaisvinimas ir plėtojimas ES konvergencijos ir atokiausiuose regionuose“ yra labai svarbūs ir reikšmingi visų pirma naujosios valstybės narės ir vidutinės bei mažoms įmonėms.

4.5.3 Paprograme „Mokslas ir visuomenė“ skatinamas pastangų mokslino ir technologijų srityje, o kartu ir su tuo susijusios mokslinių tyrimų politikos integravimas į Europos socialinį modelį. Daugiau dėmesio skiriama gebėjimui kurti, naudoti ir skleisti žinias bei diegti naujoves. Taigi šios paprogramės tikslas — informuoti Europos piliečius apie mokslą, mokslininkus ir jų rezultatus. Komitetas pritaria šioms tikslams ir mano, kad visų pirma žinių sklaidai tenka svarbus kultūros ir naujovių skatinimo uždavinys. Taip pat reikia iširti, kodėl dalis piliečių skeptiškai žvelgia į mokslą (ar kai kurias sritis), jo metodiką ir potencialų poveikį. Komiteto nuomone, pastarieji sociologiniai tyrimai turėtų būti įtraukti į specialiąją programą „Bendradarbiavimas“, o joje — į paprogramės dalį „Socialiniai, ekonomikos ir humanitariniai mokslai“ ir taip nagrinėjami joje aprašytame platesniame Europos bendradarbiavimo kontekste.

4.6 Euratomo programa

Pirmiausia Komitetas atkreipia dėmesį į išsamią analizę, išdėstytą nuomonėje dėl Septintosios bendrosios MTTP ir Euratomo bei į savo pastabas dėl specialiosios programos „Energetika“.

4.6.1 **Branduolio sintezės tyrimų** ⁽²⁰⁾ srityje reikia: i) parengti ir įgyvendinti ITER projektą, ii) atlikti visus parengiamuosius darbus, įskaitant mokslo personalo rengimą ir apmokymą, valstybių narių vadinamųjų asocijuotųjų laboratorijų tyrimų potencialo įtraukimą ir sutelkimą, taip pat tarptautinį darbo paskirstymą, kad būtų galima pradėti įgyvendinti ITER projektą, iii) paspartinti technologinę plėtrą (ypatingai medžiagų ir kuro ciklo) DEMO koncepcijos link, taip pat iv) iširti ir optimizuoti įvairias (magnetines) izoliavimo koncepcijas. ITER ir tolesnis vystymas turi būti įtvirtintas valstybių narių mokslinių tyrimų institucijose ir jų lygiu remiamas. Komisijos pasiūlymai atitinka šiuos uždavinius ir prisiimtus tarptautinius įsipareigojimus; jiems Komitetas visiškai pritaria.

4.6.2 **Branduolio dalijimosi** ⁽²¹⁾ tyrimų srityje reikia: i) dar toliau tirti ir didinti esamų branduolinių jėgainių saugumą (daugiausiai šis uždavinys tenka pramonės gamintojams ir verslininkams) ir ii) parengti naujus reaktorių planus su dar geresnėmis saugumo, pakartotinio kuro panaudojimo ir pašalinimo savybėmis. Programoje taip pat numatyti panaudoto kuro transformacijos (transmutacija, pakartotinis panaudojimas) tyrimai. Be to, reikia iii) išspręsti radioaktyvių atliekų laikymo klausimą ir užsitikrinti politinį pritarimą, iv) remti siekį neplatinti branduolinio ginklo ir v) toliau tirti (nedidelės) spinduliuotės ⁽²²⁾ biologinį poveikį ir sukurti atitinkamą matavimo techniką (ypač asmenų dozimetriją). Vienas iš svarbiausių uždavinių šiems tikslams pasiekti — parengti tinkamus specialistus, t. y. pakankamai jaunų specialistų. Komitetas yra susirūpinęs dėl jaunų specialistų trūkumo kai kuriose valstybėse narėse ir susilpnėjusių tyrimų, ir primena, kad, atsižvelgiant į numatomą ilgalaikį branduolinės energijos panaudojimą tarptautiniu mastu, šiems svarbiems klausimams būtų skiriama daugiau dėmesio.

4.7 Jungtinis tyrimų centras (JTC)

4.7.1 JTC pagrįstai dalyvauja Septintosios bendrosios MTTP programos (2007-2013 m.) ir Septintosios bendrosios Eura-

tomo programos (2007-2011 m.) veikloje. Kadangi šioje srityje jis yra tiesiogiai pavaldus Komisijai, o tai suteikia jam privalumų — galimybę konsultuoti politikus ir lanksčiai veikti, turi būti užtikrinta, kad jis atitiks visoms valstybių narių mokslinių tyrimo įstaigoms keliamus aukštus ir skaidrius standartus tarptautinės išsamios apžvalgos, konkurencijos, įdarbinimo ir (arba) personalo politikos ir stebėjimo srityje ir, kad bus įtrauktas į tarptautinę mokslo bendruomenę. Komitetas mano, kad svarbi jo veikla socialinių, ekonomikos ir humanitarinių mokslo srityse.

4.7.2 JTC uždaviniams pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programą (2007-2013 m.) priskiriama Bendrijai svarbi bendra tema „Tvarus vystymasis“ (pvz. klimato apsauga, mityba, energetika, transportas, cheminės medžiagos, taršos mažinimas). Jo veikla apima mokslinių technologinių bazinių duomenų rengimą įvairioms aplinkosaugos ir maisto produktų priežiūros sritims, o tai yra svarbus įnašas rengiant Bendrijos teisės aktus. Kitas Bendrijos uždavinys — tarptautiniu mastu pripažinto referencinio pagrindo sukūrimas ir sklaida bei bendros Europos matavimo sistemos skatinimas. Tai galėtų apimti tarptautinių metrologijos ir standartizacijos institucijų darbo koordinavimą, o kartu ir jų dalyvavimą šiose programose. Atsižvelgiant į Europos vidaus rinką ir Europos integraciją būtų galima apsvaistyti, ar įtraukus atitinkamas nacionalines laboratorijas ir tokias institucijas kaip CEN ir CELENEC, bei atitinkamas pramonės šakas ir JTC, turėtų būti įsteigtas „Europos standartų biuras“.

4.7.3 Teisinga, kad JTC Septintosios bendrosios Euratomo programos (2007-2011 m.) kontekste remia politinių sprendimų priėmimą branduolinėje srityje, įskaitant esamų strategijų įgyvendinimą ir stebėseną bei reakciją į naujus reikalavimus. Komiteto nuomone, logiška, kad „branduolinėje“ JTC programoje prioritetai skiriami atliekų tvarkymui, saugumui ir priežiūrai (ši veikla derinama ir koordinuojama su atitinkama valstybių narių veikla). Viena vertus, šiais klausimais piliečiai reiškia savo susirūpinimą, kita vertus, jie lemia būtinybę ieškoti patikimų sprendimų. Komiteto nuomone, labai svarbu (toliau) tobulinti tvarką, kuri užtikrintų dar geresnę medžiagų branduoliniams ginklams ar branduolinių ginklų technologijų neplatavimo kontrolę.

2006 m. kovo 28 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁰⁾ OL C 302, 2004 12 7.

⁽²¹⁾ OL C 133, 2003 6 6; OL C 110, 2004 4 30.

⁽²²⁾ Žr. 2006 m. sausio mėn. Europos Komisijos RTD info Nr. 47.